

Dünyada ve Belli Başlı Ülkelerde Nüfus ve İşgücü Gelişiminin İncelenmesi

Zöhre HALİKE¹, Mithat DİREK²

Department of Agricultural Economics, Faculty of Agriculture of Selçuk University, KONYA/TÜRKİYE

¹ <https://orcid.org/0009-0008-6198-9808>

² <https://orcid.org/0000-0002-7232-9089>

**Corresponding author (Sorumlu yazar): zohrahalik@gmail.com*

Article Info:*Author(s):**Zöhre HALİKE**Mithat DİREK**Received: 06/04/2023**Accepted: 08/07/2023***Keywords:***Nüfusun gelişimi,**İşgücü,**İstihdam,**İşsizlik***Özet**

Üretim faktörlerinin ana unsurlarından birisi olan işgücünün incelenmesi, onunla ilgili politikaların geliştirilmesi ve uygulanması tüm ülkelerinin ekonomik kalkınması açısından önemlidir. Bu çalışmanın temel amacı, üretim faktörlerinin ana unsurlarından olan işgücünün nüfus gelişimi ile doğru orantılı olarak geliştiği göz önünde bulundurularak, dünyada ve belli başlı ülkelerin nüfus ve işgücü piyasasındaki yerini tespit etmek, elde edilen sonuçları göz önünde bulundurularak işgücü potansiyelinden doğru yararlanmak ve işsizliğin azaltılması için öneriler sunabilmektir. Ülke seçiminde; küreselleşme sürecinde Türkiye'nin rekabet gücüne katkı yapacak gelişmiş ülkelerden başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, Avrupa Birliği, Rusya, gelişmekte olan ülkelere nüfus hızıyla dünya ekonomisine entegrasyon olan Çin ve Hindistan, Türkiye'nin Güney Amerika'da en büyük ticaret hacmine sahip olduğu Brezilya gibi 6 ülke seçilmiştir. Araştırmada Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ile Birleşmiş Milletler Nüfus Birimin (UNPD)'den elde edilen 21. yüzyılın ilk 21 yılına (her beş yılın ortalaması esas alınarak) ait ikincil veriler kullanılmıştır. İkincil verilerin gösteriminde oran hesaplamasından yararlanılmıştır.

(Bu makale doktora tez çalışmasının bir bölümünden üretilmiştir)

Article Info:*Author(s):**Zöhre HALİKE**Mithat DİREK**Received: 06/04/2023**Accepted: 08/07/2023***Keywords:***Population development,**Labor force,**Employment,**Unemployment***Abstract**

One of the main elements of production factors is to examine the labor force, and its relating political development and implementation are of greater importance for the economical development of all countries of the world. The basic aim of this study is to provide recommendations for reducing unemployment by considering the results and the potential benefits from production factors, which is one of the main elements of labor and developed in line with the development of the population of major countries in the world. Country Selection will contribute to Türkiye's competitiveness in the process of globalization in developed countries, including the United States of America, the European Union, Russia and the population of developing countries, China and India, with a speed of integration into the world economy, Türkiye has the largest trading volume in South America countries such as Brazil, where 6 countries were selected. In the research, secondary data for the first 21 years of the 21st century (based on the average of every five years) obtained from the International Labor Organization (ILO) and the United Nations Population Division (UNPD) were used. Percentage calculation was used in the representation of secondary data.

1. Giriş

Nüfus veya popülasyon belirli bölgede, belirli bir zaman dilimi süresinde yaşayan toplam insan sayısıdır. Nüfus, sadece sayısal veriler sunmakla kalmamakta tarihsel olarak incelendiğinde toplumsal değişim ve dönüşümlerin resmini çizmekte ve analizlerine imkân vermektedir. Ayrıca, toplumlar için çok önemli potansiyel güçlerden biridir. Dolayısıyla bu gücün öneminin farkına varmak, onunla hangi iş ve rollerin gerçekleşeceğini bilmek toplumsal sistemin geleceği için çok gereklidir. Beşerî kaynakların niteliklerinin belirlenmesi ve ileriye dönük planlanması, kalkınma hedefleri, plan ve projeleri için önemlidir (Halike ve Direk, 2021).

Üretim faktörlerin ana unsurlarından olan işgücü, bir ülkede emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Üretim faktörleri arasında en önemli olanı emek faktörüdür. Zira insan faktörü olmadan diğer üretim faktörlerinin kendi başına üretimde bulunmaları düşünülemez. Diğer üretim faktörlerini toplayan, bunları üretim sürecine sokan ve yönlendiren insanın kendisidir. İstatistik terimi ile işgücü genellikle 15 yaşından yukarı ve 65 yaşını aşmayan ve kazanç getirici bir işte çalışanların toplamını ifade etmektedir (Halike ve Direk, 2019).

Emek (işgücü) ve müteşebbisin kaynağını oluşturan nüfus varlığı ile ekonomik kalkınma arasında çok yakın ilişkisi söz konusudur. Ülkelerin sosyal, siyasal ve ekonomik yaşamında nüfusun niceliği kadar niteliğinin bir göstergesi olan işgücünün kullanım etkinliği de önemlidir. İşgücünün incelenmesi, onunla ilgili politikaların geliştirilmesi ve uygulanması tüm dünya ülkelerinin ekonomik kalkınması açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, üretim faktörlerinin ana unsurlarından olan işgücünün nüfus gelişimi ile doğru orantılı olarak geliştiği göz önünde bulundurularak, dünya ve belli başlı ülkelerin nüfus ve işgücü piyasasındaki yerini tespit etmek, elde edilen sonuçları göz önünde bulundurularak işgücü potansiyelinden doğru yararlanmak ve işsizliğin azaltılması için öneriler sunabilmektir. Dünya genelinde hızla artış gösteren kentleşme sürecinde, dünyada ve belli başlı ülkelerde sektörel faaliyetlerin sürdürülebilir şekilde devam etmesi için gerekli işgücü ve istihdamın ne durumda olduğunu ortaya koymaktadır.

2. Materyal ve Yöntem

2.1. Materyal

Bu çalışmada, materyal olarak ikincil veriler kullanılmıştır. Bu veriler konuyla ilgili kurum ve

kuruluşlardan: Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ile Birleşmiş Milletler Nüfus Birimi (UNPD)'den alınan resmi istatistikî verilerden oluşmaktadır.

Ülke seçiminde Türkiye'nin rekabet gücüne katkı yapacak ülkeler dikkate alınmıştır. Konu ile ilgili literatür taramasında, FAO veri tabanından elde edilen nüfus sayımı, milli gelir ve iş gücü piyasasına ilişkin veriler ile ülke seçimleri yapılmıştır.

2.2. Yöntem

Araştırmada, konuyla ilgili daha iyi değerlendirme yapabilmek 21. yüzyılın ilk 21 yılına (her beş yılın ortalaması esas alınmıştır) ait toplanan veriler bilgisayar ortamında tablolaştırılarak, sayısal verilerin özelliklerine ve çalışmanın amacına uygun yöntemlerle veriler analiz edilmiştir.

3. Bulgular ve Araştırmalar

Üretim faktörlerinden birisi olan işgücünün nüfusun gelişimi ile doğru orantılı olarak geliştiği göz önünde bulundurularak bu çalışma, incelenen ülkeler bağlamında nüfusun gelişimini inceleme ile başlatılmıştır. Nüfus gelişiminin işgücü piyasasını oluşturması sonucu, işgücü, istihdam ve işsizliğin gelişimini olarak devam ettirilmiştir.

3.1. Nüfus ve Gelişim Göstergeleri

Tablo 1. Dünyada ve belli başlı ülkelerde nüfusun gelişimi (1000 kişi)

Yıl	Dünya	AB	ABD	Rusya	Çin	Hindistan	Brezilya	Türkiye
2000-2004	6.302.048	489.542	287.154	145.229	1.307.084	1.093.208	179.468	65.136
2005-2009	6.706.645	498.345	300.631	143.383	1.345.984	1.182.940	190.068	69.596
2010-2014	7.125.944	504.472	313.943	144.033	1.384.170	1.265.358	199.263	74.715
2015-2019	7.547.247	511.229	325.028	145.479	1.420.670	1.338.481	207.797	81.049
2020-2021	7.834.882	447.340	331.959	145.923	1.441.770	1.386.707	213.276	84.691

Kaynak: UNPDV, 2022; EUROSTAT, 2022

Belli başlı ülkeler nüfusunun dünya nüfusu içindeki payına bakıldığında, en yüksek paya sahip olan ülke Çin (%18,40) ve Hindistan (%17,70), en az paya sahip olan ülke Türkiye (%1,08) ve Rusya (%1,86) olarak

Nüfus; ülkelerin kalkınmasında, ülkenin dünyadaki etki alanını genişletmesinde potansiyel bir güç olarak önemli bir faktördür. Nüfusun potansiyel gücü, nüfus miktarı ve nüfusa ait niteliksel özelliklerle ilişkilidir (Anonim, 2022). ILO 2022 yılı verilerine göre dünya nüfusu 7,9 milyarı geçmiş seviyededir. FAO tarafından hazırlanan bir çalışmada, dünya nüfusunun 2050'de %34 artışla 9,1 milyara ulaşacağı, dolayısıyla dünya nüfusunun beslenme ve istihdam sorununun tüm dünya ülkelerinin ve uluslararası kuruluşların öncelikli politika alanlarından birisi olacağı öngörülmüştür. Dünya nüfusunun yarıya yakını kırsal kesimde yaşamakta, nüfusun yaklaşık %28'i geçimini tarımdan sağlamaktadır. Dünya nüfus artışı günümüzün önemli sorunlarından biridir (Şahin, 2018).

Dünya ve seçilmiş belli başlı ülkelerin 2000-2021 yılları arası nüfusun gelişimi Tablo 1'de verilmiştir. Veriler ele alındığında, AB haricindeki tüm ülkeler nüfusunda doğrudan artış görülmüştür. Nüfusu sürekli artış eğiliminde olan AB'nin 2020-2021 yılında bir önceki döneme göre 63 milyon 889 bin değer kaybetmesinin temel sebebi ise 2020 yılında İngiltere'nin AB birliğinden geri çekilmesi ve Korona virüsü salgını dolayısıyla AB'nin toplam nüfusu görülür şekilde azalmıştır.

görülmektedir. Fakat bu zaman diliminde hem ulusal nüfus artışına hem de dünya nüfusuna artış göstererek hizmet eden tek ülke ise Türkiye olarak tespit edilmiştir (Tablo 2). Zamanla yaşanan sosyal ve ekonomik değişimler, Türkiye'nin Ortadoğu içerisindeki stratejik

önemi sonucunda aldığı göçler bu değişimin temel sebepleri arasında sayılabilir.

Tablo 2. Belli başlı ülkeler nüfusunun dünya nüfusundaki Oranı (%)

Yıl	AB	ABD	Rusya	Çin	Hindistan	Brezilya	Türkiye
2000-2004	7,77	4,56	2,30	20,74	17,35	2,85	1,03
2005-2009	7,43	4,48	2,14	20,07	17,64	2,83	1,04
2010-2014	7,08	4,41	2,02	19,42	17,76	2,80	1,05
2015-2019	6,77	4,31	1,93	18,82	17,73	2,75	1,07
2020-2021	5,71	4,24	1,86	18,40	17,70	2,72	1,08

Kaynak: UNPDV, 2022; EUROSTAT, 2022

3.2. İşgücü ve Gelişim Göstergeleri

İşgücü bir ülkenin potansiyel emek arzı kapasitesini gösterir. Bu bakımdan bir ülkede emek arzı potansiyelini tayin eden faktör, genel nüfus ve çalışan nüfus miktarından çok, işgücünün miktarı ve işgücüne katılım oranıdır.

Verimlilik çalışmalarında iki boyut önem taşımaktadır. Birincisi ülkelerin kendi içindeki gelişimlerini görmek, ikincisinde de ülkelerarası kıyaslamaları gerçekleştirmektir. Gerek araştırmacılar gerek iş dünyasının yetkilileri gerekse iktisat politikalarını oluşturan kamu kesimi yöneticileri bu iki boyutu inceleyerek geleceğin eğilimlerini belirlemeye

çalışırlar (Halike ve Direk, 2019). Çalışmanın bu kısmında dünyada ve belli başlı ülkelerde işgücünün gelişim eğilimi incelenmiştir.

Tablo 3'deki veriler değerlendirildiğinde, dünya genelinde işgücü sayısında doğrudan bir artış görülmektedir. Ülkelere bakıldığında Türkiye ve ABD'de işgücü rakamlarında sürekli bir artışın ortaya çıktığı görülmektedir. İngiltere'nin AB'den ayrılması, salgın ve göç verme sonucu 2020-2021 yılı işgücü rakamlarında kritik bir azalış görülmektedir. Bunun yanı sıra Covid-19 salgınının olumsuz etkisi Çin, Hindistan ve Brezilya'da belirgin boyutta görülerek işgücü rakamlarının azalmasına neden olmuştur (WHO, 2022).

Tablo 3. Dünyada ve belli başlı ülkelerde işgücünün gelişimi (1000 kişi)

Yıl	Dünya	AB	ABD	Rusya	Çin	Hindistan	Brezilya	Türkiye
2000-2004	2.852.510	230.633	147.933	72.895	760.773	414.860	81.898	22.301
2005-2009	3.064.392	240.272	154.717	75.424	789.101	451.047	91.319	23.166
2010-2014	3.223.661	245.997	157.903	76.090	799.584	459.509	95.197	27.254
2015-2019	3.397.754	250.579	163.332	75.120	813.085	472.834	101.387	31.887
2020-2021	3.439.221	216.094	164.897	73.367	809.149	464.539	97.984	32.122

Kaynak: ILO, 2022.

Tablo 4'te sunulan veriler değerlendirildiğinde, genel itibariyle dünyada ve belli başlı ülkelerde işgücüne katılım oranlarında oransal bir azalışın yaşandığı görülmektedir. Dünyada ve seçilmiş ülkelerde işgücüne katılım oranlarının dalgalı gelişimi

birden fazla faktörün etkisinden meydana gelmektedir. Özellikle, eğitime ağırlık verilmesi, göç, Covid-19 (etkilenen yaş grubu 35-50) gibi birçok faktörden etkilendiğini söylemek mümkün (ILO, 2022).

Tablo 4. Dünyada ve belli başlı ülkelerde işgücüne katılım oranı (%)

Yıl	Dünya	AB	ABD	Rusya	Çin	Hindistan	Brezilya	Türkiye
2000-2004	64,09	56,43	65,55	60,43	75,71	57,44	64,16	48,80
2005-2009	63,15	57,16	64,86	61,79	72,80	56,10	65,22	46,15
2010-2014	61,69	57,50	62,73	62,61	70,78	51,82	62,73	49,52
2015-2019	60,77	57,86	61,94	62,65	69,74	48,74	62,31	52,41
2020-2021	58,84	56,88	60,81	61,63	68,15	45,25	57,84	49,74

Kaynak: ILO, 2022

3.3. İstihdam ve Gelişim Göstergeleri

İstihdam, “üretim faktörleri olan emek, sermaye, girişimci ve doğal kaynakların optimal kullanılarak üretim sürecine katılmasını” ifade etmektedir (Bekiroğlu, 2010). Bir ülke ekonomisinin mevcut durumu ve yapısal değişimi hakkında fikir edinebilmenin bir yolu, o ülkedeki istihdamın yapısının değerlendirilmesidir. Her ülke için istihdam olanaklarının artırılması, gerek ekonomik refahın gerekse sosyal refahın sağlanması açısından önem arz etmektedir. Küreselleşme süreci, istihdamın yapısını değiştirmiş, eğreti istihdam biçimleri yaygınlaşmış ve bu temelde çalışanların ortak hareket etme olanakları da sınırlanmıştır (Özpınar ve ark, 2011). Çalışmanın bu

bölümünde dünyada ve seçilmiş ülkelerde istihdamın gelişim durumu incelenmek üzere istihdam oranı, istihdamın sektöre göre gelişimi incelenerek devam edilmiştir.

Tablo 5’de görüldüğü gibi 2000 yılından 2021 yılına doğru Dünya istihdamında sürekli bir artışı görülmektedir. Fakat seçilmiş ülkeler ele alınarak incelendiğinde tüm ülkelerin istihdam sayısı 2019 yılın öncesi sürekli artış eğiliminde sonrasında ise sürekli azalış eğiliminde olduğu görülmektedir. 2019 yılın sonunda hissedilmeye başlayan küresel salgının tüm dünya ülkelerinin sosyolojik ve ekonomik gelişimini etkilediği özellikle işveren-işçi dengesini olumsuz etkileyerek istihdam sayılarının gerilmesine neden olduğunu söylemek mümkündür (ILO, 2022).

Tablo 5. Dünyada ve belli başlı ülkelerde istihdamın gelişimi (1000 kişi)

Yıl	Dünya	AB	ABD	Rusya	Çin	Hindistan	Brezilya	Türkiye
2000-2004	2.682.254	209.840	140.225	66.567	729.726	391.674	74.097	20.219
2005-2009	2.890.650	220.966	145.613	70.191	753.417	426.021	83.583	20.819
2010-2014	3.038.480	221.118	145.220	71.528	763.042	434.469	88.531	24.738
2015-2019	3.210.480	231.254	156.133	71.259	776.659	447.478	89.786	28.275
2020-2021	3.220.284	200.900	153.760	69.478	769.433	432.146	84.215	27.866

Kaynak: ILO, 2022

Tablo 6’da genel itibariyle Dünya ve seçilmiş ülkelerin yıllar içerisinde istihdam oranlarında oransal bir azalış yaşandığı görülmektedir. Özellikle ABD, Çin ve Hindistan’ın istihdam oranında sürekli azalış görülmüş iken AB, Rusya ve Türkiye’de ise 2019 yılına

doğru sürekli artış sonrasında ise azalış görülmüştür. İstihdam rakamlarının artmasına rağmen istihdam oranının gerilmesi işsizlik artışının net göstergesi olarak yorumlanabilir.

Tablo 6. Dünyada ve belli başlı ülkelerde istihdam oranı (%)

Yıl	Dünya	AB	ABD	Rusya	Çin	Hindistan	Brezilya	Türkiye
2000-2004	60,26	51,34	62,14	55,18	72,63	54,23	58,05	44,26
2005-2009	59,57	52,56	61,06	57,51	69,51	52,99	59,69	41,48
2010-2014	58,15	51,68	57,68	58,86	67,54	49,00	58,33	44,95
2015-2019	57,42	53,39	59,20	59,43	66,62	46,12	55,19	46,49
2020-2021	55,09	52,88	56,70	58,37	64,81	42,09	49,72	43,15

Kaynak: ILO, 2022

İstihdamın sektörler itibarıyla dağılımı her şeyden önce bir ülkenin ekonomik gelişmişlik seviyesini belirleyen önemli göstergelerden birisidir. İstihdamın ekonomik gelişmeye bağlı olarak değişimini açıklayan üç sektör kanunu ekonomik gelişme aşamasına geçilmesiyle beraber tarım sektörünün payı azalırken, sanayi sektörünün payı sürekli olarak artar. Hizmetler sektörünün payı ise zaten sürekli artış eğilimindedir. Tarım sektörünün payı hala olması gerekenden yüksek seyrederken, sanayi sektöründe anlamlı bir artış yaşanmamıştır. Sanayi sektöründe yeterince istihdam yaratılamaması sonucu hizmet sektörü kontrolsüz bir şekilde artarak son yıllarda %50'lere ulaşmıştır. Günümüzün gelişmiş ülkelerinde, özellikle AB ülkelerinde, üç sektör kanunu tam olarak işlediği, toplam istihdam içerisinde tarım sektörü

istihdam payının % 3,00-4,00 seviyesinde olduğu, sanayi sektörü payının %25,00-30,00, hizmetler sektörü payının ise % 65,00-70,00 seviyesinde olduğu görülmektedir (İşkur, 2010).

İstihdamın yıllar itibarıyla sektöre göre oransal gelişimi ele alındığında (Tablo 7) Dünya istihdam oranı içinde hizmet sektörünün payı yaklaşık %50,00, sanayi sektörünün payı ise yaklaşık %23,00 olarak görülmektedir. Üç sektör kanununa göre tarım sektörünün payı (yaklaşık %28,00) hala olması gerekenden yüksek seyrederken, sanayi sektöründe ise anlamlı bir artış yaşanmamıştır. Dünya ortalamasında tarım sektörü istihdam payının yüksek olması tarım sektörünün hem üretim hem de iş imkânları açısından önemini korumakta olduğunu görebiliyoruz.

Tablo 7. Dünyada istihdamın sektöre göre oransal gelişimi (%)

Yıl	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam
2000-2004	37,72	22,16	40,12	100,00
2005-2009	35,22	21,96	43,05	100,00
2010-2014	31,35	23,20	45,94	100,00
2015-2019	27,92	23,07	49,53	100,00

Kaynak: ILO, 2022

Tarım sektörünün, yalnız bitkisel ve hayvansal üretim faaliyetinde bulunarak ülke nüfusunun gıda ve diğer tarımsal kökenli ihtiyaç maddelerini karşılayan, ihtiyaç fazlasının da ihracatına olanak sağlayan bir uğraşı olarak

görülmesi, önemli bir eksiklik (Erkuş ve ark, 2005).

Tarımdaki istihdamın oransal gelişimi incelendiğinde (Tablo 8), dünyada ve seçilmiş ülkelerde tarımdaki istihdamın oranı azalış trendi

göstermektedir. 2015-2019 yılları arasında nüfusun; Dünyada (%27,92), Hindistan'da (%45,06), Çin'de (%26,71), Türkiye'de (%19,09), Brezilya'da

(%9,89), Rusya'da (%6,17), AB'de (%4,17) ve ABD'de (%1,41)'i tarım alanında istihdam edildiği görülmektedir.

Tablo 8. Dünyada ve belli başlı ülkelerde tarımdaki istihdamın oransal gelişimi (%)

Yıl	Dünya	AB	ABD	Rusya	Çin	Hindistan	Brezilya	Türkiye
2000-2004	39,27	7,19	1,54	11,83	49,28	58,61	16,81	26,04
2005-2009	35,22	5,59	1,36	9,16	41,07	54,69	14,99	23,46
2010-2014	31,35	4,93	1,39	7,30	33,22	48,70	11,76	22,84
2015-2019	27,92	4,17	1,41	6,17	26,71	45,06	9,89	19,09

Kaynak: ILO, 2022

Dünya ve Türkiye ekonomisinde tarım; nüfus ve istihdam, beslenme, tarımsal üretim, yurt içi tüketim, tarımın sanayiye olan katkısı, milli gelir ve ödemeler dengesi açısından önemini sürekli koruyan bir sektör konumundadır. Tarım, ekonominin diğer sektörlere sermaye ve işgücü transferini de üstlenmektedir.

3.4. İşsizlik ve Gelişim Göstergeleri

İşsizlik, gelişmişlik seviyesinden bağımsız olarak tüm ülkelerin ortak sorunu olup, birey ve toplum üzerinde ciddi ekonomik ve sosyal etkilere sahiptir. Bireyler için bu etkiler, ekonomik olarak gelir kaybı ve alım gücünün azalması, sosyal olarak ise umutsuzluk ve yaşam kalitesinin düşmesi olarak ifade edilebilir. Toplum için ise ekonomik açıdan üretici kaynakların bir bölümünün etkin olarak kullanılamaması, sosyal açıdan

ise suç oranının artması ve refah seviyesinin düşmesi gibi sonuçlara neden olabilmektedir (Ataman, 1999).

Tablo 9'da sunulan işsizlik verileri incelendiğinde, Rusya haricinde Dünyada ve tüm seçilmiş ülkelerde işsizlik rakamları sürekli bir artış gösterdiği görülmektedir. AB ve ABD'de 2014 yılındaki ekonomik kriz sonucu işsizliği en yükseklerde seyredirken 2020-2021 yılı içinde de diğer ülkeler gibi işsizlik sorunu ile karşı karşıya kaldığı görülmektedir. Bu zaman diliminde tüm dünya ülkelerinin işsizlik rakamları artarken; AB nüfusunun 20 milyon 793 bin'den 15 milyon 195 bin'e düşmesinin önemli sebeplerinden biri İngiltere'nin AB'den geri çekilmesi diğeri ise Covid-19 sürecinde hızlı nüfus kaybına maruz kalması olarak değerlendirilebilir.

Tablo 9. Dünyada ve belli başlı ülkelerde işsizliğin gelişimi (1000 kişi)

Yıl	Dünya	AB	ABD	Rusya	Çin	Hindistan	Brezilya	Türkiye
2000-2004	170.256	20.793	7.707	6.328	31.048	23.186	7.801	2.082
2005-2009	173.742	19.307	9.103	5.233	35.683	25.026	7.736	2.347
2010-2014	185.180	24.879	12.683	4.562	36.543	25.040	6.666	2.516
2015-2019	187.274	19.326	7.199	3.861	37.286	25.356	11.601	3.612
2020-2021	218.938	15.195	11.137	3.889	39.015	32.394	13.768	4.256

Kaynak: ILO, 2022

Tablo 10'da verilen işsizliğin oransal gelişimine bakıldığında, 2000 yılından 2021 yılına doğru geçen zaman diliminde Rusya haricinde (yaklaşık %8,68-%5,30) tüm dünya ülkeleri işsizlik oranında artış yaşamıştır. Özellikle Türkiye (%13,25) ve Brezilya

(%14,05) gibi ülkeler işsizliğin %10,00'un üzerinde olması oldukça dikkat çekicidir. En yüksek işsizlik oranı ABD'de 2010-2014 (%8,04), 2020-2021 (%6,76) döneminde, AB'de 2010-20214 (%10,11), 2020-2021 (%7,03) döneminde, Hindistan'da ise 2020-2021

(%6,99) döneminde yaşanmıştır. Salgınla mücadele yılı olan 2020 yılının tüm dünya ülkelerini olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. ABD’de istihdam ve işsizlik

oranın beraber artması bu ülkede kayıt dışı ekonomik faaliyetlerin yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 10. Dünyada ve belli başlı ülkelerde işsizlik oranı (%)

Yıl	Dünya	AB	ABD	Rusya	Çin	Hindistan	Brezilya	Türkiye
2000-2004	5,97	9,02	5,20	8,68	4,07	5,59	9,53	9,32
2005-2009	5,67	8,04	5,87	6,94	4,52	5,55	8,48	10,10
2010-2014	5,75	10,11	8,04	5,99	4,57	5,45	7,00	9,24
2015-2019	5,51	7,72	4,42	5,14	4,59	5,36	11,42	11,29
2020-2021	6,37	7,03	6,76	5,30	4,82	6,99	14,05	13,25

Kaynak: ILO, 2022

3.5. İşsizliğin Sürekli Artmasının Temel Sebepleri

2001, 2008, 2020 yılındaki küresel kriz ve yanlış politikaların uygulanması, gizli işsizlik, nüfusun düşük eğitim seviyesi, düzensiz göç alımı ve Covid-19 salgını sonucu hemen hemen bütün dünya ülkeleri işsizlik rakamlarında artış görülmüştür. Diğer yandan bakıldığında bilgi ve teknolojinin hızlı gelişmesine karşın tarım, sanayi ve hizmet sektörlerinde insan gücü yerine makine, robot ve bilgisayar teknolojilerinin yer alması; bazı mesleklerin değer kaybetmesi; geri dönüşü olmayan küreselleşme çerçevesinde iş prosesinin bölgesel bağımsızlığı, iş yerlerinin değişimi karşısında uyum sağlamada esneklik; bireylerin eğitim düzeyinin yeterli olmaması, düşük ücret karşılığında iş beğenmeme gibi değişimler neticesinde dünyada işsizlik rakamları sürekli bir artış göstermektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bulgular ışığında elde ettiğimiz sonuçlara göre; her beş yılı esas alan 2000-2021 yıllar arası Dünyada ve seçilmiş belli başlı ülkelerde nüfus rakamları sürekli artış eğilimi göstermektedir. Dünya nüfusunun yaklaşık %18,40’ını Çin, %17,70’i Hindistan, %5,71’ini AB, %4,24’ünü ABD, %2,72’sini Brezilya, %1,08’ini ise Türkiye oluşturmaktadır.

İşgücü gelişimine bakıldığında; Dünyada ve seçilmiş ülkeler işgücü sayısında artış trendi görülmektedir. İşgücüne katılım oranında sadece Rusya’da (%60,43-%61,63) artış eğilimi görülmektedir. 2020-2021 yılı işgücüne katılım oranı; dünyada %58,84; Hindistan’da %45,25, Türkiye’de %45,74, Brezilya’da %57,84, AB’de %56,88, ABD’de ise %60,81 olmaktadır.

İstihdam; yıllar itibariyle tüm dünya ülkelerinde artış trendi göstermektedir. Fakat istihdam oranı AB (%51,34-%52,88) ve Rusya (%55,18-%58,37) haricinde ters orantılı artış kaydetmiştir. 2020-2021 yılı işgücüne katılım oranı; dünyada %58,09, ABD’de %56,70, Çin’de %64,81, Hindistan’da %42,09, Brezilya’da %49,72, Türkiye’de ise %43,15 olmuştur. Dünya istihdamın içinde hizmet sektörünün payı yaklaşık %50,00, sanayi sektörünün payı yaklaşık %23,00, tarım sektörünün payı ise yaklaşık %28,00 olmaktadır. Tarımdaki istihdamın oransal gelişimi tüm dünya ülkelerinde azalış göstermekte olup 2015-2019 yılı verilerinde tarımdaki istihdam; dünyada %27,92, AB’de %4,17, ABD’de %1,41, Rusya’da %6,17, Çin’de %26,71, Hindistan’da %45,06, Brezilya’da %9,89 ve Türkiye’de ise %19,09 olarak görülmüştür.

İşsizlik; 2000-2021 yılı aralığında AB ile Rusya hariç tüm dünya ülkelerinde işsizlik sürekli bir

artış eğiliminde olmaktadır. İşsizlik oranı ele alındığında AB ve Rusya haricinde tüm dünya ülkelerinde oransal artış söz konusudur. 2020-2021 yılı işsizlik oranı dünyada %6,37, AB’de %7,03, ABD’de %6,76, Rusya’da %5,30, Çin’de %4,82, Hindistan’da ise %6,99 olmuştur. Özellikle Türkiye’de %13,25 ve Brezilya’da %14,05 olan işsizlik oranının %10’un üzerinde olması oldukça dikkat çekmektedir.

Modernleşme sürecinde, küresel kriz ve yanlış politikaların uygulanması, gizli işsizlik, düşük eğitim seviyesi, düzensiz göç, Covid-19 salgını sonucu tüm dünya ülkeleri işsizlik sayısında artış görülmüştür. İşsizlik ile mücadelede aşağıdaki öneriler değerlendirilebilir.

Öneriler:

İşsizlik konusunda *kapsamlı, detaylı ve uzun dönemli çözümler* bulmak ve uygulamaya koymak gereklidir. Özellikle eğitim ve istihdam arasındaki ilişkinin sağlıklı bir biçimde kurulması gerekmektedir.

Tüm dünya ülkeleri için işsizliği azaltmada etkisi oldukça büyük olan ve dikkat edilmesi gereken

hususlar: Eğitim ve eğitim kurumlarının kalitesine önem verilmeli; Halka açık mesleki kurs imkânları olmalı; İş ve meslek danışmanı hizmetlerine önem verilmeli; İşveren- işçiye yönelik Psikolojik destek hattı sağlanmalı; İş kura teşvik fonlarına önem verilmeli; Ulusal ve Uluslararası iş birliği kombinasyonu olmalıdır.

Türkiye için öneriler:

Türkiye’deki işsizlik rakamlarının azalması için genel anlamda yapılması gereken çalışmalar şunlardır: İşletme ve girişimcilik desteğinin istikrarlı şekilde devam etmesi gereklidir; Eğitim ve beceri geliştirme programlarına önem verilmelidir; Devlet ve özel iş yerleri iş birliği kombinasyonu sağlanmalıdır; İstihdama teşvik proje ve çalışmaların sayısını arttırmak gereklidir; İŞKUR gibi istihdam ve işsizlik takip sisteminin geliştirilmesi gereklidir; Mesleki kurslar ile işvereni buluşturma platformlarının yaygınlaştırılmalıdır; Memuriyet sınavlarında yaş sınırının kaldırılmalıdır; Halkın beslenme kalitesine önem verilmesi gerekmektedir.

5. Kaynak

Ataman, Berrin Ceylan. (1999). İşgücü Piyasası ve İstihdam Politikalarının Temel Prensipleri. Siyasal Yayıncılık, s.1, Ankara.

Anonim.(2022).

https://tr.wikipedia.org/wiki/Engel_Yasas%C4%B1#:~:text=%C4%B0statistikteki%20kullan%C4%B1m%20alanlar%C4%B1ndan%20biri%20bir,y%C3%BCKsek%20bir%20ya%C5%9Fam%20standard%C4%B1n%C4%B1n%20g%C3%B6stergesidir.

Bekiroğlu, C. (2010). Türkiye’de İşsizlik Sorununun Çözülmesinde Uygulanan Ekonomi

Politikalarının Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Kadir Has Üniversitesi, İstanbul.

Erkuş, A., Bülbül, M., Kıral, T., Açıl, F., Demirci, R. (2005). Tarım Ekonomisi. Ankara Üniversitesi. Araştırma ve Geliştirme Vakfı Yayınları, Ankara.

EUROSTAT. (2022). Population and Social Conditions. AB, <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/explore/all/popul?lang=en&display=list&sort=category>: [March01, 2022].

Halike Z., Direk M. (2021). Türkiye’de ve Belli Başlı Ülkelerde Kırsal Nüfus ve İşgücü Gelişiminin İncelenmesi. Adıyaman, 1. Uluslararası İnsan ve Toplum Bilimleri Kongresi. ISBN-978-625,7720-47-2, ISPEC Yayınevi. Adıyaman.

Halike Z., Direk M. (2019). Dünyada ve Belli Başlı Ülkelerde Nüfus ve İşgücü Gelişiminin İncelenmesi. Doktora Semineri. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Ana bilim Dalı, Konya.

İŞKUR Raporu. (2010). İstihdam Raporu. <http://www.yeniekonomi.com/kisakisa/word/istihdam.raporu.doc>

ILO. (2022). International Labor Organization. <https://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/lang--en/index.htm> (Access time: March, 28, 2022).

Özpınar, Ş., Demir, Ö., Keskin, S . (2011). Türkiye’de İstihdamın Yapısının Değerlendirilmesi (2000-2010). Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi Cilt 3, No 2, ISSN: 1309-8012.

Şahin S. (2018). ‘Geçmiş, Günümüz Ve Gelecekte Nüfus Gerçeği’. Pegem Akademi. 4.Baskı. ISBN 978-605-318-017-3, Ankara.

UNFPA. (2022). United Nation Population Division. Department of Economic and Social Affairs. World Population Prospects, POP/DB/WPP/Rev.2017/POP/F01-1.(Access time: March, 28, 2022).

WHO. (2022). World Health Organization. https://reliefweb.int/organization/who?gclid=Cj0KCQjwmtGjBhDhARIsAEqfDEexMu7hbyxLBUV3y1UOIRDZrmCQAwiFIMaJnc_pUnWhDM83tJbjaqAaApQ7EALw_wcB, (Access time: March, 28,2022).